

Монета в 20 крейцерів Марії Терезії

Олександр Каглян (Київ)

Олександр Огуй (Чернівці)

Однією з найбільш поширених і популярних срібних австрійських (імперських) монет XVIII - XIX ст. є 20 крейцерів.

У всіх 20-крейцерових монетах (Ø 28 мм, срібло 583 проби) до 1765 р. включно на аверсі (Av) імператрицю зображено з непокритою головою, а на реверсі (Rv) зображення центрального щита з гербом землі, де карбовано монету, без застосування геральдичних кольорів. Після 1765 р. (рік смерті чоловіка Марії Терезії) імператрицю зображували в косинці-вуалі, а герб провінції в щиті на грудях у двоголового орла подавали з допомогою геральдичних кольорів. Які герби, який колір і як вони подавались - про це йшлося в журналі «НумізMATика і фалеристика» № 4'97. Всі монети М. Терезії розрізняють у першу чергу за провінційним гербом, який зображено на щиті на грудях у Австрійського орла, та скороченим написом назви провінції (землі), в основному, безпосередньо перед роком, а також за ініціалами монетних майстрів (під орлом) та літерами монетних дворів (під портретом імператриці), якщо такі є на монеті. (Див. «Визначник ініціалів:», «НумізMATика і фалеристика», № 4'97, с. 31).

Автори дуже вдячні Чорнею О.П., Скоренькому М.І., Демченку В.П., Пивоварову С.В., Чеховському І.Г., Головатюку П.М., Зубицькому А.Ф., Мазуру І.І., Гацу Т.І., Рибайлу В.О., Педченку І.В., Смеречанському Р.Р. за вагомий внесок у придбання нумізMATичного матеріалу для даної статті.

Description and mini-catalogue of 20 kreuzer coins of epoch of Empress Maria Theresia.

Eine Beschreibung und Mini-Katalog von 20 Kreuzern aus den Zeiten der Rfistrin Maria Theresia.

Аверс (Av)

1. M. THERESIA. D. G. R. - IMP. GE. HU. BO. REG.
2. M. THERESIA. D. G. R. - IMP. HU. BO. REG.
3. M. THERESIA. D. G. R. I. - MP. GER. HUN. BOH. REG.
4. M. THERESIA. D. G. R. - IMP. GER. HU. BO. REG.
5. M. THERESIA. D. G. - R. IMP. HU. BO. REG.
6. M. THERESIA. D: G. - R. IM. GE. HU. BO. RE.
7. M. THERESIA. D: G. R. - IMP. HUN. BOH. REG.
8. M. THERESIA. D. G. R. - IMP. GE. HU. BOH. REG.
9. M. THERESIA. D. G. R. IM. - P. GER. HUN. BOH. REG.
10. M. THERESIA. D. G. R. IMP.- GER. HUNG. BOH. REG.

Реверс (Rv)

1. ARCHID. AUST. DUX. - BURG. CO. TYR.
2. ARCHID. AUST. DUX. - BURG. & STYR.
3. ARCHID. AUSTR. DUX. - BURG. & STYR.
4. ARCH. AUST. DUX. - BU. CO. TYR.
5. ARCHID. AUST. DUX. - BURG. COM. TYR.
6. ARCHID. AUST. DUX. - BU. COM. TYR.
7. ARCHID. AUST. DUX. - BURG. SI. M. MO.
8. ARCHID. AUST. DUX. - BU. SI. M. MO.
9. PATRONA. REGNI. - HUNGARIAE
10. AR. AU. DUX. BU. ME. PR. - TRAN. CO. TY.
11. AR. AU. DUX. BU. ME. P. - TRAN. CO. TY.
12. AR. AU. DUX. BU. ME. P. - TRAN. CO. TYR.
13. AR. AU. DUX. BU. M. P. - TRAN. CO. TYR.
14. AR. AU. DUX. BU. ME. PR. - TRAN. CO. TYR.
15. ARCHID. AUST. D. - BU. CO. TYR.

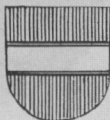
Міні-каталог 20-крейцерових монет

Марії Терезії

Цены представлены в украинских гривнях. 1Грн.=3,17 руб. Prices in Ukraine Gr 1\$=1,93 Gr. 1 DM=1,07 Gr.

Рік Year Jahr	Av/Rv	VI-V Good-VG GE-G	IV-III Fine-VF S-SS	III-II VF-XF SS-VZ	Рік Year Jahr	Av/Rv	VI-V Good-VG GE-G	IV-III Fine-VF S-SS	III-II VF-XF SS-VZ
---------------------	-------	-------------------------	---------------------------	--------------------------	---------------------	-------	-------------------------	---------------------------	--------------------------

Монетний двір (М.Д.): **Відень**
Власне Австрія
(У щиті - горизонтальна смуга)

1754-1766, 1776	(Av-1, Rv-1)	2,-	8,-	25,-
1768 - перечекан з 1756	(Av-1, Rv-1)	2,-	9,-	30,-
1765, 1767 IC-SK	(Av-2, Rv-1)	2,-	9,-	30,-

1754-1758	(Av-3, Rv-2)	2,5	13,-	38,-
1754-1755	(Av-3, Rv-3)	2,5	13,-	38,-
1755	(Av-10, Rv-15)	2,5	13,-	38,-
1755	(Av-9, Rv-3)	2,5	13,-	38,-
1758-1761	(Av-4, Rv-3)	3,-	15,-	40,-
1765	(Av-4, Rv-3)	3,-	15,-	40,-
1765 I-K, 1765 G-K	(Av-4, Rv-3)	3,-	15,-	40,-
1767 CG-AK	(Av-2, Rv-2)	3,-	15,-	40,-
1768 CvG-AK	(Av-2, Rv-2)	3,-	15,-	40,-

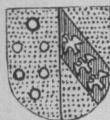
1767-1774 IC-SK	(Av-2, Rv-1)	1,5	7,5	22,-
1774-1780 IC-FA	(Av-2, Rv-1)	1,5	7,5	22,-

М.Д. Галь
Тироль
(У щиті - орел)

754, 1758-1761	(Av-1, Rv-1)	2,5	12,-	35,-
1755, 1756	(Av-1, Rv-4)	2,5	12,-	35,-
1759	(Av-1, Rv-5)	2,5	12,-	35,-
1763-1765	(Av-1, Rv-6)	3,-	15,-	40,-

(М.Д.): **Відень**
Для Лотарингії і Тоскани
(В щиті у орла герб Лотарингії і Тоскани)

1759	(Av-1, Rv-1)	7,5	40,-	90,-
------	--------------	-----	------	------

1768-1774 A-S	(Av-2, Rv-1)	2,5	10,-	32,-
1774-1780 VC-S	(Av-2, Rv-1)	2,5	10,-	32,-

М.Д. Грац
Штірія
(У щиті - дракон)

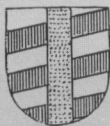

Рік Av/Rv VI-V Good-VG GE-G IV-III Fine-VF S-SS III-II VF-XF SS-VZ

М.Д. Гюнцибург

Бургау

(У щиті - вертикальна смуга і три смуги похили)

1764 G, 1765 G	(Av-1, Rv-1)	4,5	28,-	60,-
1765 SG/G	(Av-1, Rv-1)	4,5	28,-	60,-
1765, 1767-1769	(Av-2, Rv-1)	3,-	15,-	40,-
всі S-C	(Av-2, Rv-1)	3,-	15,-	40,-
772, 1773 всі S-C	(Av-2, Rv-1)	3,-	15,-	40,-
1774, 1775 всі S-F	(Av-2, Rv-1)	3,-	15,-	40,-
1777-1780 всі S-F	(Av-2, Rv-1)	3,-	15,-	40,-

М.Д. Кремніц

(Або Кормач Баня, сучасна Кремніца)

Угорщина

(Замість орла - матір Божа з немовлям)

1755, 1758-1761				
всі K-B	(Av-1, Rv-9)	2,0	8,-	25,-
1763-1765 всі K-B	(Av-1, Rv-9)	2,0	8,-	25,-

М.Д. Прага

Богемиа (Чехія)

(У щиті - лев)

1766-1771				
всі B/EVM-D	(Av-2, Rv-9)	1,5	7,-	20,-
1773 всі B/EVM-D	(Av-2, Rv-9)	1,5	7,-	20,-
1770-1774				
всі B/EvM-D	(Av-2, Rv-9)	1,5	7,-	20,-
1774-1780				
всі B/SK-PD	(Av-2, Rv-9)	1,5	7,-	20,-

1754-1761,				
1763, 1765	(Av-1, Rv-7)	2,-	8,-	25,-
1763	(Av-1, Rv-8)	2,-	8,-	25,-
1757 «Монети на час бід».				
Олово або свинець.		4,-	30,-	60,-

М.Д. Надьябаня

Сучасне - Бая Марев в Трансільванії, Румунія

(Замість орла - матір Божа з немовлям)

1768-1773 EvS-AC	(Av-2, Rv-7)	2,-	8,-	25,-
1774-1780 EvS-IK	(Av-2, Rv-7)	2,-	8,-	25,-
1780 EvS-IK	(Av-5, Rv-7)	2,-	8,-	25,-

1766-1771 всі IB-FL	(Av-2, Rv-9)	2,-	9,-	30,-
1773-1779 всі IB-IV	(Av-2, Rv-9)	2,-	9,-	30,-
1779 B-V	(Av-2, Rv-9)	2,-	9,-	30,-
1779, 1780 всі IB-IV	(Av-5, Rv-9)	2,-	9,-	30,-
1773 G/IB-IV	(Av-2, Rv-9)	2,5	10,-	32,-

Рік Year Jahr	Av/Rv	VI-V Good-VG GE-G	IV-III Fine-VF S-SS	III-II VF-XF SS-VZ	Рік Year Jahr	Av/Rv	VI-V Good-VG GE-G	IV-III Fine-VF S-SS	III-II VF-XF SS-VZ
---------------------	-------	-------------------------	---------------------------	--------------------------	---------------------	-------	-------------------------	---------------------------	--------------------------

М.Д. Карлсбург
(Тепер Алба Юліа, Румунія)
Трансильванія
(У щиті зверху орел, місяць,
сонце, а в нижній частині щита -
7 веж, що символізують сім
міст Трансильванії)

1772-1773 H-G,
1777-1780 H-S

(Av-7, Rv-13) 3,5 25,- 55,-

1755-1765	(Av-1, Rv-10)	3,-	22,-	50,-
1765	(Av-1, Rv-11)	3,-	22,-	50,-
1765	(Av-1, Rv-14)	3,-	22,-	50,-
1765	(Av-1, Rv-12)	3,-	22,-	50,-
1764, 1765	(Av-1, Rv-1)	7,-	35,-	80,-
1764	(Av-6, Rv-1)	7,-	35,-	80,-
1767, 1768 H-G	(Av-2, Rv-1)	4,-	27,-	55,-
1769-1773 H-G	(Av-1, Rv-13)	4,-	27,-	55,-
1769, 1770 H-G	(Av-8, Rv-13)	4,-	27,-	55,-

Можливі незначні відмінності (це стосується майже всіх монетних дворів) в формі стрічки, яка зв'язує вінок, що обрамляє портрет імператриці, формі гілок віночка, кількості листків на зазначених гілках, в деталях одяжі М. Терезії.

Список літератури

1. Eva Szaivert. Munzkatalog Osterreich von Maria Teresia (1740) bis 1990. Battenberg, 1991.
2. Каглян О., Огуй О., Танащук Н. Грошовий обіг монет Австрійської імперії в Західній Україні в XVIII - XX ст.//НумізMATика і фалеристика, № 4, 1997 р., с. 28-43.

Нами в «Короткому каталозі типових монет Австрійської імперії» (№ 4, 1997 р.) було допущено ряд неточностей:

Стор.	Назва монети	Надруковано	Слід читати
33	1/4 талера (30 крейцерів) 1741-1780	8,- 18,- 5,-	8,- 18,- 35,-
34	15 крейцерів (полтура) 1763-1775	срібло	мідь
35	1 грешель (0,75 крейцера) 1775-1777	Ø 17,5 мм	Ø 22 мм
36	Шеляг (Солід, 1/6 крейцера) (Для Галичини)	Ø 12 мм	Ø 17 мм
38	Ліра (1/6 скудо) (Для Ломбардії і Венеції)		1822-1825 2,- 19,- 38,-
39	3 крейцера	1799-1800	1799, 1800, 1812
40	Талер	1741-1780	1741-1752
41	1/4 флорина 1757-1765 1766-1775		10,- 50,- 180,-
42	1 крейцер 1758-1792	Ø 9 мм	Ø 19 мм
42	Новий сольдо (Для Ломбардії і Венеції)	Ø 9 мм	Ø 19 мм
42	5 корон 1900-1909	6,- 8,- 18,-	6,- 9,- 35,-
43	2 гелера (філера) 1892-1918	мідь, залізо	мідь
43	1 гелера (філера) 1892-1918	мідь, залізо	мідь

Вартість всіх монет в стані може бути збільшена в 1,5 - 2 рази до відміченої в каталозі.